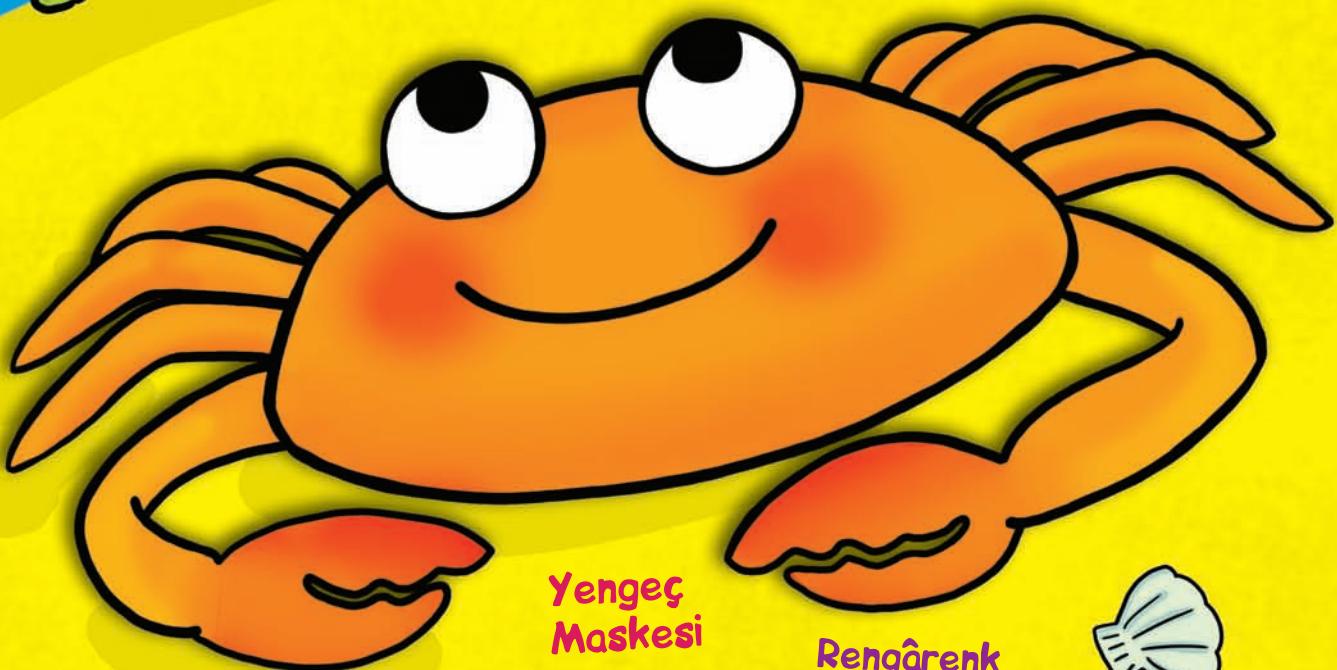

Meraklı Minik

Temmuz 2011
Sayı: 55
3,5 TL

Aylık Okul Öncesi Bilim Dergisi

Yengeç Senin
Kaç Bacagın Var?

Yengeç
Maskesi

Resim Tamamlama
Oyunu

Rengârenk
Çıkartmalar

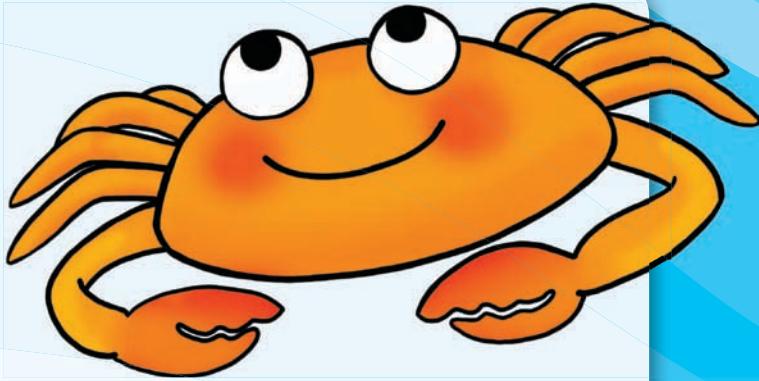
Meraklı Minik

Sevgili Çocuklar,

Sonunda yaz geldi. Havalarda isındı. Yaz, deniz kıyısında zaman geçirmek için çok uygun bir mevsim. Deniz kıyısında rastlayabileceğiniz o kadar çok hayvan var ki. Bu hayvanlardan biri de yengeçler. Bu sayımızda yengeçlerle ilgili yazılar ve oyulara yer verdik. Yengeçlerden başka canlıları anlatan yazılarımız da var. Sizin için hazırladığımız yengeç maskesiyle de severek oynayacağınızı düşünüyoruz. Kırçıl'ın Seçtikleri köşesinde yengeçleri gözlemlemekle ilgili önerilere yer verdik. Bu öneriler sayesinde bu hayvanları daha yakından tanıyacağınızı ve bizim gibi sizin de onları çok seveceğinizi umuyoruz. Yazılarımızdan bazılarının hazırlanmasına katkıda bulunan İstanbul Üniversitesi Biyoloji Bölümü'nden Ünsal Karhan'a teşekkür ederiz. Hepinizi sevgiyle kucaklıyoruz.

Aslı Zülal

"Benim manevi mirasım ilim ve akıldır"

Mustafa Kemal Atatürk

Sahibi

TÜBİTAK Adına Başkan
Prof. Dr. Nüket Yetiş

Genel Yayın Yönetmeni
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Duran Akça
durancakca@tubitak.gov.tr

Yayın Yönetmeni
Aslı Zülal
aslizulal@tubitak.gov.tr

Yayın Kurulu
Prof. Dr. Berrin Akman
Prof. Dr. Meryem Beklioğlu
Prof. Dr. Ömer Cebeci
Yrd. Doç. Şansal Erdinç
Prof. Dr. Gelengül Haktanır
Dr. Şükrü Kaya
Dr. Sait Uluç

Redaksiyon

Özlem Özbal
ozlem.ozbal@tubitak.gov.tr

Araştırma ve Yazı Grubu
Meltem Yenal Coşkun
meltem.coskun@tubitak.gov.tr
Pınar Dündar
pinar.dundar@tubitak.gov.tr

Seçil Güvenç Heper
secil.heper@tubitak.gov.tr
Bilge Karagoz
bilge.karagoz@tubitak.gov.tr

Şefika Özcan
sefika.ozcan@tubitak.gov.tr
Zuhail Özger
zuhal.ozger@tubitak.gov.tr
Güliz Selim
guliz.selim@tubitak.gov.tr
Kübra Sivisoglu
kübra.sivisoglu@tubitak.gov.tr

Grafik Tasarım - Uygulama

Fulya Koçak
fulya.kocak@tubitak.gov.tr
Aysegül Doğan Bircan
aysegul.bircan@tubitak.gov.tr

Çizer

Pınar Büyükgüral
pinar.buyukgural@tubitak.gov.tr

Web Tasarım - Uygulama
Sadi Atılgan
sadi.atilgan@tubitak.gov.tr

İdari Hizmetler

İmran Tok
imran.tok@tubitak.gov.tr

Mali Yönetmen

H. Mustafa Uçar
mustafa.ucar@tubitak.gov.tr

İletişim Bilgileri

Meraklı Minik Dergisi
Atatürk Bulvarı
No: 221 Kavaklıdere / 06100 / Ankara
Tel (312) 427 06 25 (Yazı İşleri)
Tel (312) 468 53 00 (TÜBİTAK Santral)
Faks (312) 427 66 77 (Yazı İşleri)
İnternet www.tubitak.gov.tr/merakliminik
e-posta meraklı.minik@tubitak.gov.tr

Abone İlişkileri

abone@tubitak.gov.tr
Tel (312) 468 53 00

ISSN 977-1307-1998
Fiyatı 3,5 TL (KDV dahil)

Baskı

İhlas Gazetecilik A.Ş.
www.ihlasmagazetecilikkurumsal.com
Tel (212) 454 30 00

Baskı Tarihi: 30.06.2011

Dağıtım

TDP
<http://www.tdp.com.tr/>

HER AYIN 1'İNDE ÇIKAR

içindekiler

6

- 2 Yengeç Senin Kaç Bacağın Var?
- 5 Hangisi Eksik?
- 6 Yengeç Dansı
- 8 Yengeçler Nerede?
- 10 Hangisinin Kaç Bacağı Var?
- 13 Hayvanları Eşleştir
- 14 Bu Canlıların Hepsinin Kiskacı Var
- 16 Kırmızı Yengeçlerin Yolculuğu
- 18 Deniz Araştırmacıları
- 22 Deniz Araştırmacıları Neler Gözlemledi?
- 24 Bu Yengeç Ne Yapıyor?
- 26 Çok Merak Ediyorum
- 28 Haydi Mutfağa
- 30 Küçük Eller İşbaşında
- 32 Kırçılın Seçtikleri

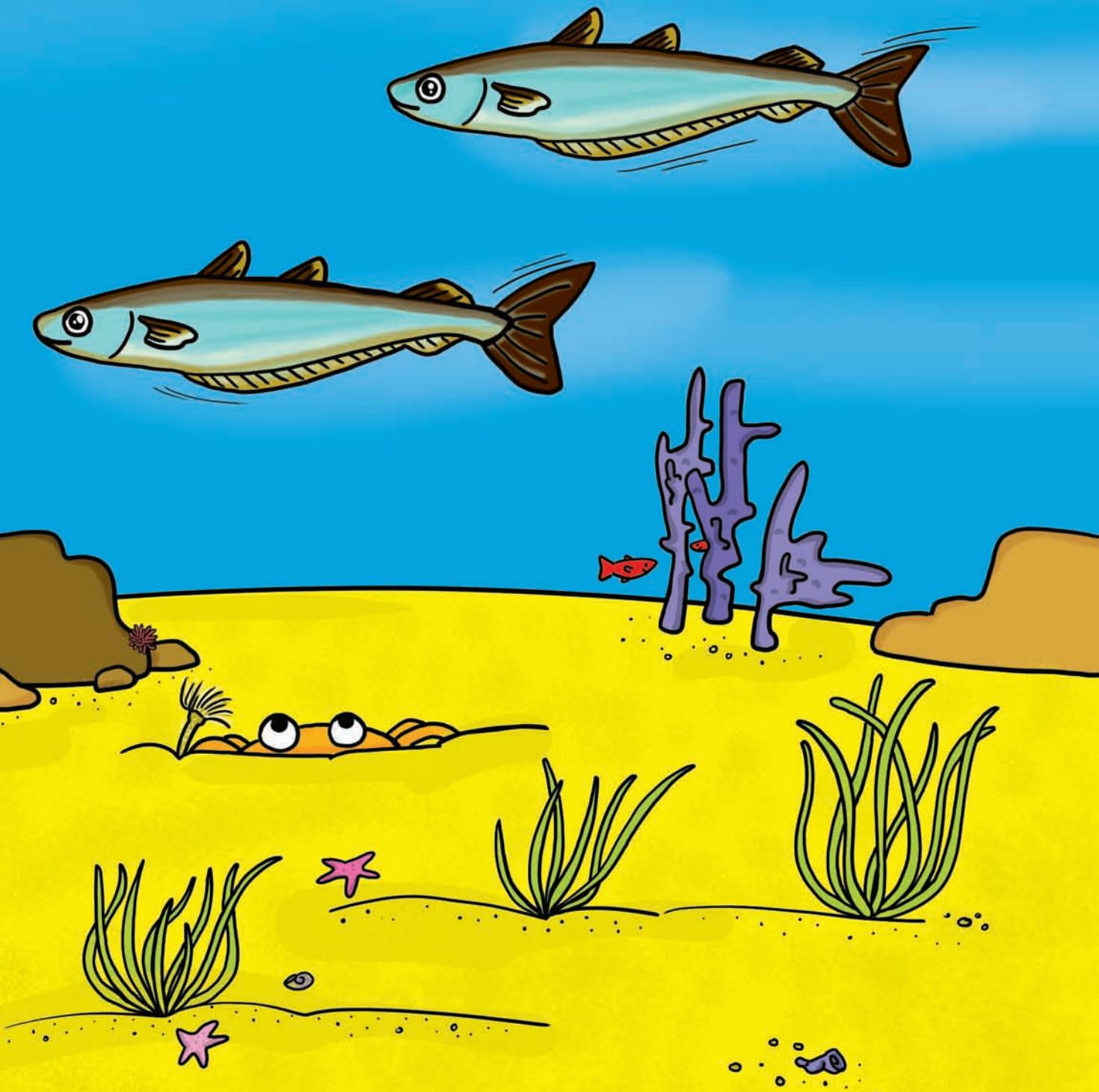
13

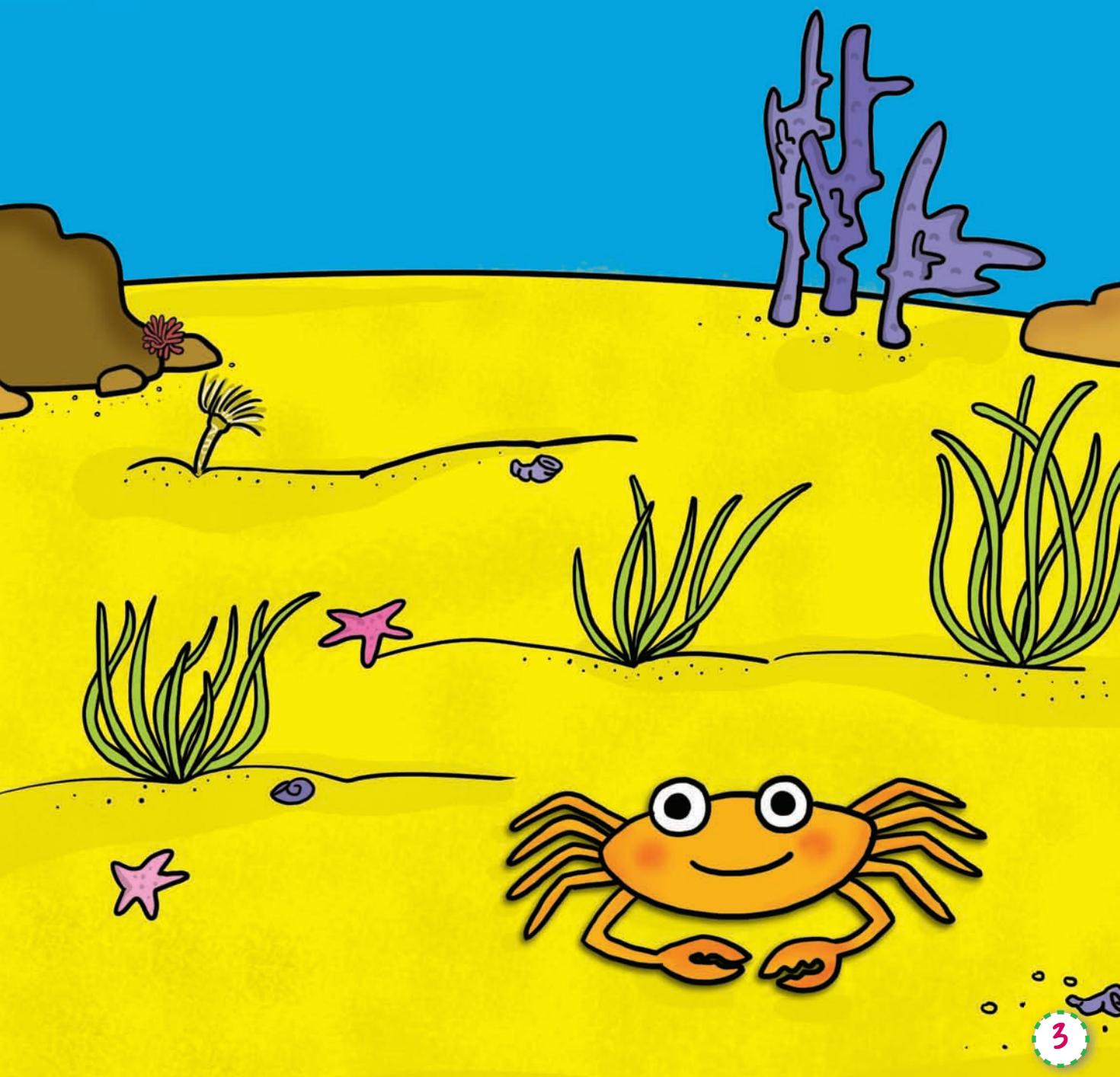
18

Yengeç Senin Kaç Bacağın Var?

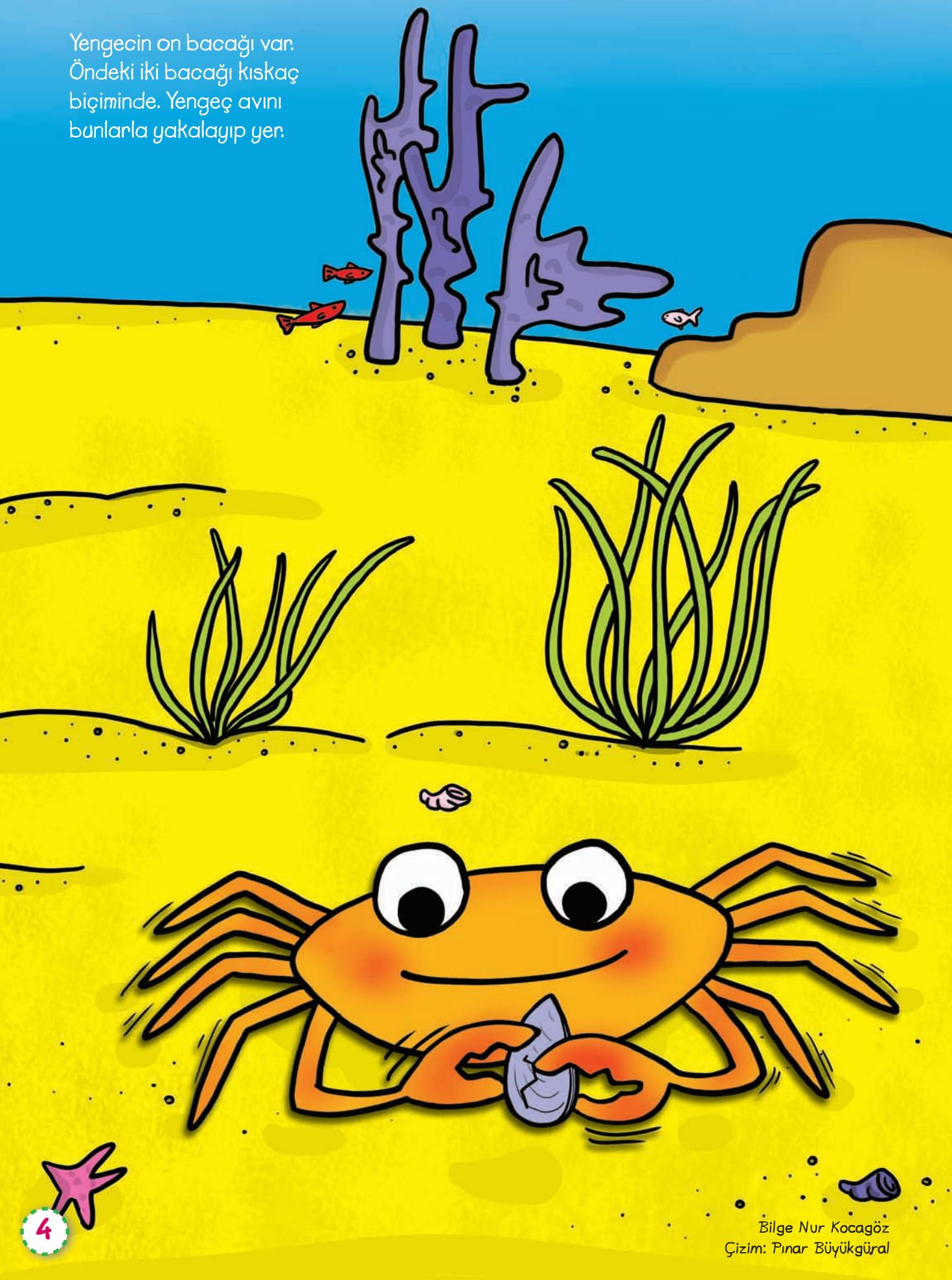
Yengeç kumların arasına girmiş. Hemen yukarısından geçen iki kocaman balıktan saklanıyor.

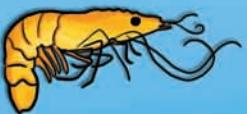
Balıklar geçip gittikten sonra
yengeç kumların arasından çıkıyor.
Artık sayabiliriz. Yenegin
kaç bacağı var? Haydi say!

Yengeçin on bacağı var.
Öndeki iki bacağı kıskıç
biçiminde. Yengeç avını
bunlarla yakalayıp yer.

Hangisi Eksik?

karides

denizkestanesi

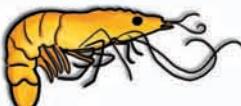
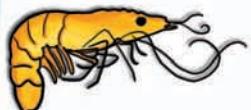
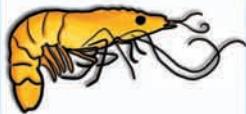

midye

deniztavşanı

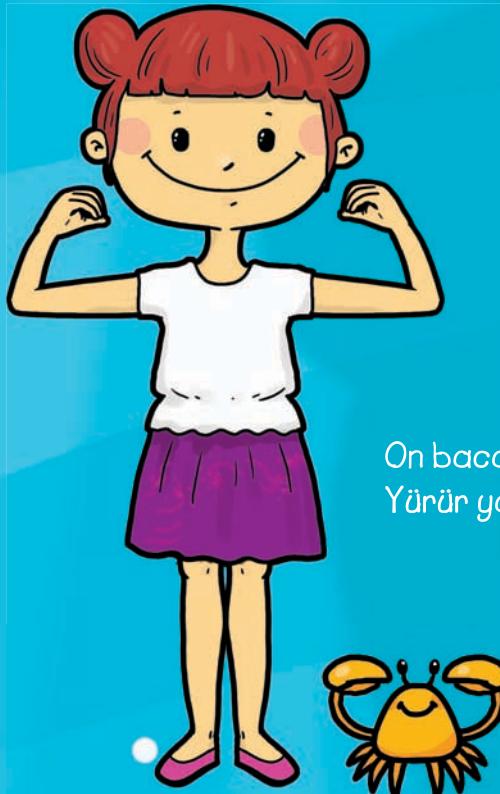
Bunlar denizde yaşayan diğer canlılardan bazıları. Aşağıdaki sıraların her birinde bunlardan biri eksik. Eksik olanları çıkartmaların arasından bul ve yerlerine yapıştır.

Yengeç Dansı

Yengeç dansı yapmak ister misin?
Önce bu sözlere bir müzik uydur ve
şarkı olarak söyle.
Şarkıyı söyleken buradaki
hareketleri yap...

1

On bacaklı bir hayvan,
Yürür yan yan,

4

Yengeç yengeç
Küçük yengeç.

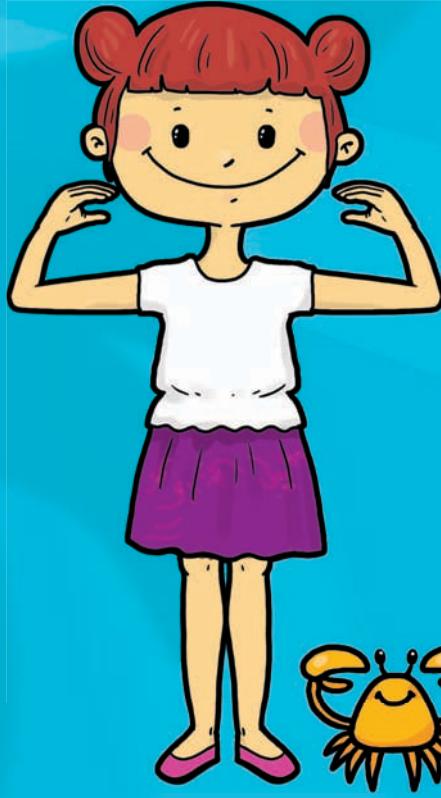
2

Yengeç yengeç
Küçük yengeç.

3

Yakalar avını kışkaşlarıyla
Atar ağızına bir anda.

Yengeçler Nerede?

Denizde birçok farklı yengeç türü yaşar. Bazıları denizin derin yerlerinde görülür. Bazılarıysa kıyıya yakın yerlerde. Bazı yengeçler kumların üzerinde, bazılarıysa kayaların, taşların arasında bulunur. Bu resimde birçok yengeç var. Hangi yengeçten kaç tanesi olduğu aşağıda yazıyor. Haydi şimdi bu yengeçleri bul!

Maskeli yengeç

4

Maskeli yengeçler denizin derin yerlerinde, kumlu ve çamurlu bölgelerde yaşar.

Pavurya

2

Pavuryalar denizin çok derin olmayan yerlerinde, kayaların arasında yaşar.

Kaya yengeci

3 Kaya yengeçleri
kıyıda yaşar.
Kayalıklarda
bulunur.

Yüzücü yengeç

Yüzücü yengeçler
denizin kıyıya
yakın yerlerinde,
kumlu ve çakılı
bölgelerde
yaşar.

Hangisinin Kaç Bacağı Var?

Hayvanların çoğu hareket etmek, bir yerden başka bir yere gitmek için bacaklarını kullanır! Ama bacaklarının hem sayıları hem de görünüşleri farklı olabilir.

Uzunbacak göllerde ve

bataklıklarda yaşar.

Uzunbacağın kaç bacağı var?

1. 2!

Visual Photos

Filler bazen günlerce yürüyebilir ve uzak yerlere
göç edebilir. Peki filin kaç bacağı var?

1. 2. 3. 4!

Visual Photos

Bu böcek bir yaprağın üzerinde yürüyor.
Bütün böceklerin bacakları aynı sayıdadır.
Haydi bu böceğin bacaklarını say.
1, 2, 3, 4, 5, 6!

Peki bu böceğin
kaç anteni var?

Örümcek, ördüğü incecik
ağın üzerinde yürüyor.
Örümceklerin kaç bacağı
olduğunu biliyor musun?
Bu örümceğin bacaklarını
sayarak Öğrenebilirsin.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8!

Thinkstock

İşte kayalıklarda yürüyen bir yengeç.
Yengecin de tam on bacağı var!
Bunlardan ikisinin ucu kıskıç biçiminde.
Haydi yengecin bacaklarını da sayalım.

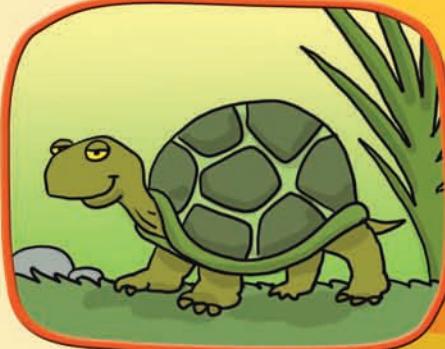
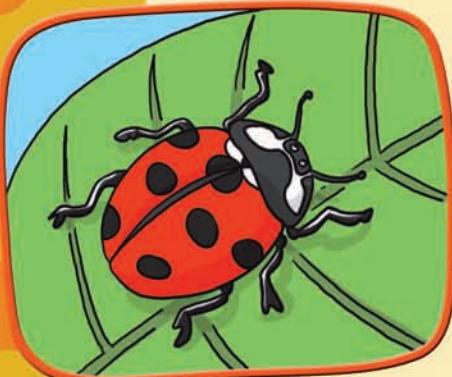
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10!

Thinkstock

Hayvanları Eşleştir

Hayvanların hepsinin bacak sayısı aynı değildir. Bu sayfadaki hayvanların bacaklarını say. Bacak sayıları aynı olanları birer çizgiyle eşleştirin.

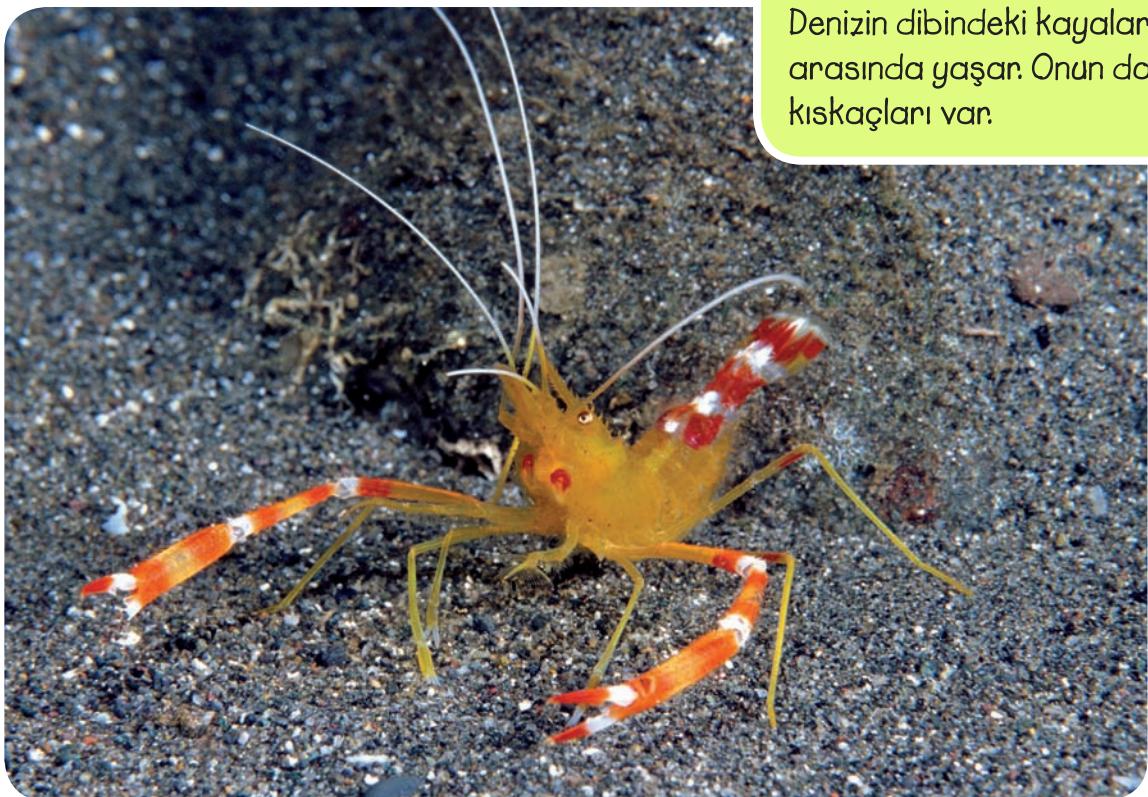

Bu Canlıların Hepsinin Kiskacı Var

Bu bir hayalet yengeç. Gündüzleri deniz kıyısındaki kumlarda açtığı çukurda gizlenir. Gece olunca ortaya çıkıp yiyecek arar. Hayalet yengecin kışkaçlarının biri büyük, diğeri küçük.

Bu bir Norveç istakozu.
Bu istakozun da kışkaçları
var. Bu istakoz deniz
dibinde yaşar.

Bu bir karides türü.
Denizin dibindeki kayaların
arasında yaşar. Onun da
kısaçları var.

Bu da dikenli kral yengeç. Aslında o bir
yengeç değil, ama yengeç gibi kabuklu bir
hayvan. Dikenli kral yengisinin de kısaçları var.

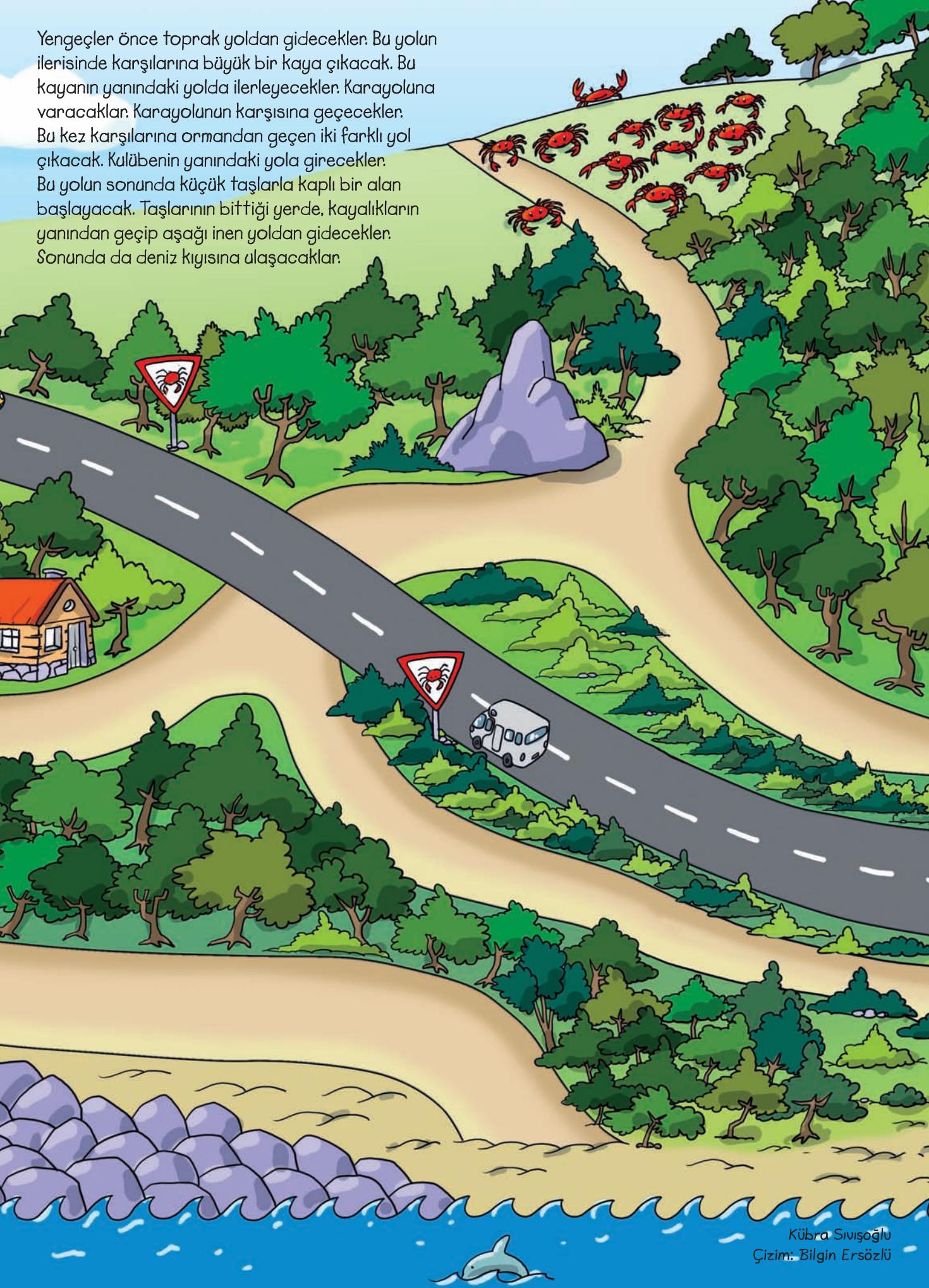
Bu fotoğrafta kısaçlı başka hayvanlar da var. Dikkatle bakarsan,
kabuklarının içindeki minik keşiş yengeçlerini görebilirsin. Adları seni
yanıltmasın, onlar da yengeç değil.

Kırmızı Yengeçlerin Yolculuğu

Kırmızı yengeçler Avustralya'nın bir adasındaki ormanlarda yaşıyor. Her yıl sonbaharda deniz kıyısına gitmek için ormandan ayrılıyor ve uzun bir yolculuğa çıkıyorlar. İşte, burada da kırmızı yengeçler var. Kırmızı yengeçlerin denize ulaşmak için nerelerden geçecekleri yanda yazıyor. Haydi, sen de onlara eşlik et.

Yengeçler önce toprak yoldan gidecekler. Bu yolun ilerisindelarına büyük bir kaya çıkacak. Bu kayanın yanındaki yolda ilerleyecekler. Karayoluna varacaklar. Karayolunun karşısına geçecekler. Bu kezlarına ormanın iki farklı yol çıkacak. Kulübenin yanındaki yola girecekler. Bu yolun sonunda küçük taşlarla kaplı bir alan başlayacak. Taşlarının bittiği yerde, kayalıkların yanında geçip aşağı inen yoldan gidecekler. Sonunda da deniz kıyısına ulaşacaklar.

Deniz Araştırmacıları

Bu bir sualtı araştırma gemisi. Bu gemide sualtını incelemeye çok sayıda araç var. Gemideki araştırmacılarından ikisi dalış yapmak için hazırlanıyorlar. Denizde yaşayan canlıları inceleyecekler.

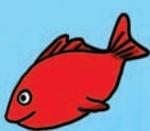

İki araştırmacı, dalgıç giysilerini giyip dalış tüplerini takmış ve sualtına inmişler. Burada, denizçayırları örneği alıyorlar. Bu örnekleri daha sonra inceleyecekler.

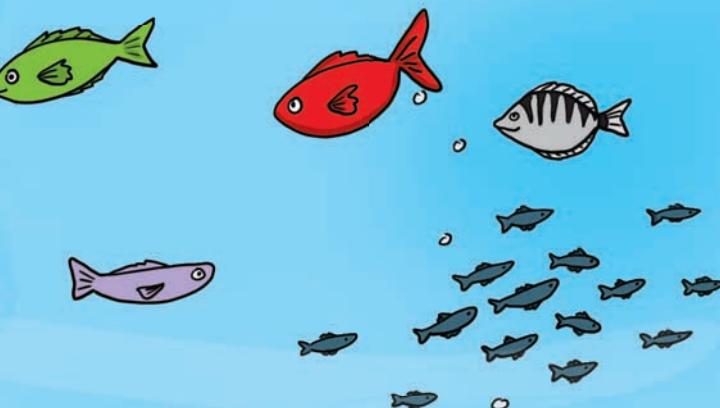
Denizçayırlarının arasında yaşayan
hayvan türlerini sayıyorlar.
Not almak için özel bir yazı tahtası
ve kalem kullanıyorlar.

Bazı hayvanların fotoğraflarını çekiyorlar.
Onlarla ilgili de notlar alıyorlar.

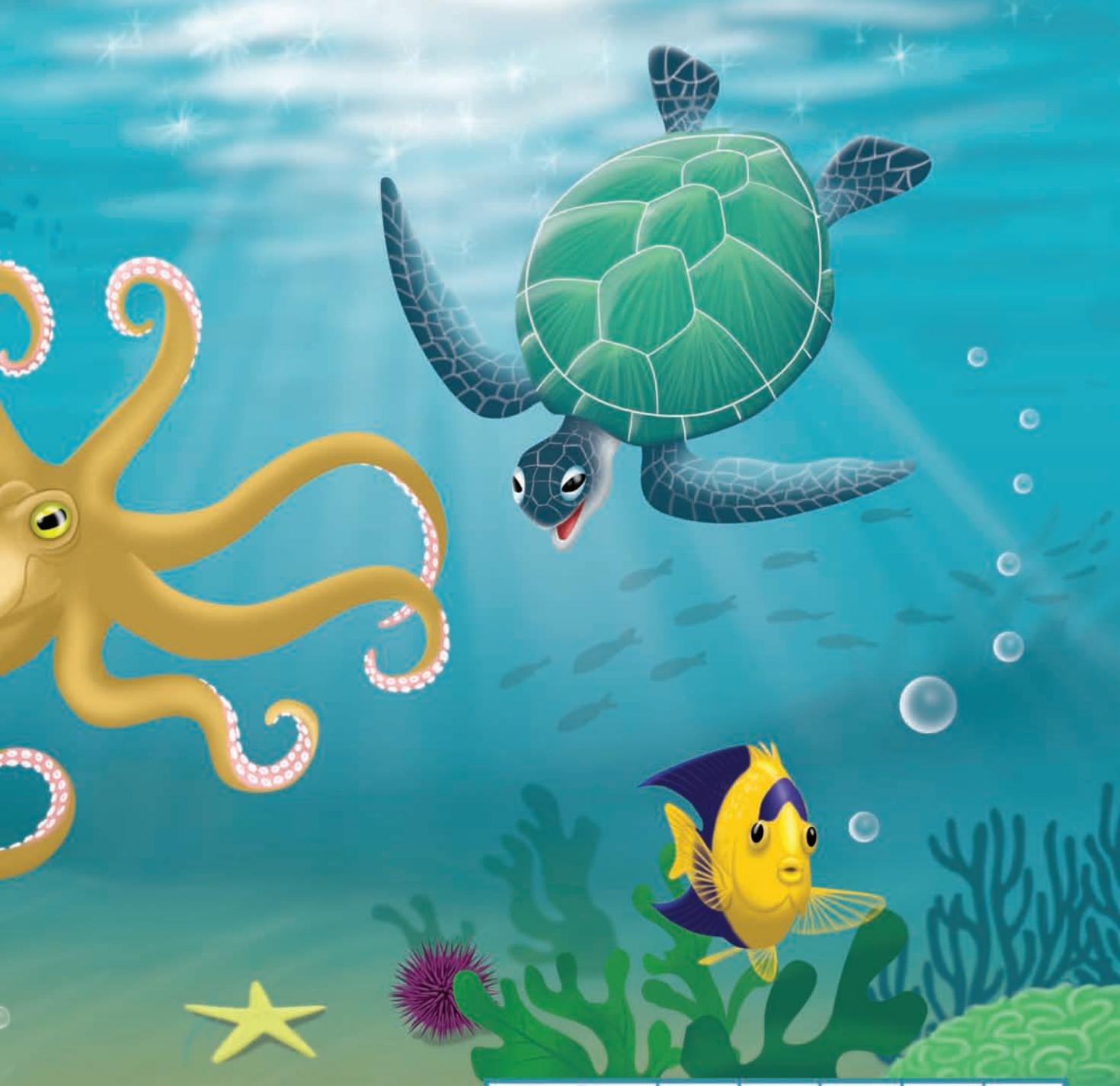
Planladıkları her şeyi yaptıktan
sonra da araştırma gemisine
geri dönecekler.

Deniz Araştırmacıları Neler Gözlemledi?

Denizkaplumbağası, ahtapot, denizkestanesi ve denizyıldızı. Bunlar denizde yaşayan canlılardan bazıları. Sualtı araştırmacıları bu canlıları gözlemlemişler. Peki bu resimde bu canlılardan kaç tane var? Resmi incele ve bu canlıları say.

Yandaki şekilde araştırmacıların gözlemlediği canlıların resimlerinin yanında boş kutular var. Hangi canlıdan kaç tane varsa yanındaki kutulardan o kadarının içini boy'a.

Bu Yengeç Ne Yapıyor?

Bu yengeç bir denizkestanesi avlamış. Onu yemeye hazırlanıyor. Yengeçler avlarını kışkaçlarıyla yakalar. Yiyecekleri kışkaçlarıyla ağızlarına götürürler.

Kıskac Oyunu

Malzeme

- Kesme şeker maşası
- Kutu
- Küçük eşyalar

Yenegenin kıskacını nasıl kullandığını görmek için bir oyun oynamak ister misin? Oyunun amacı, küçük eşyaları maşayla tutarak birer birer kutunun içine doldurmak. Bu oyunu arkadaşlarınıyla birlikte de oynayabilirsin.

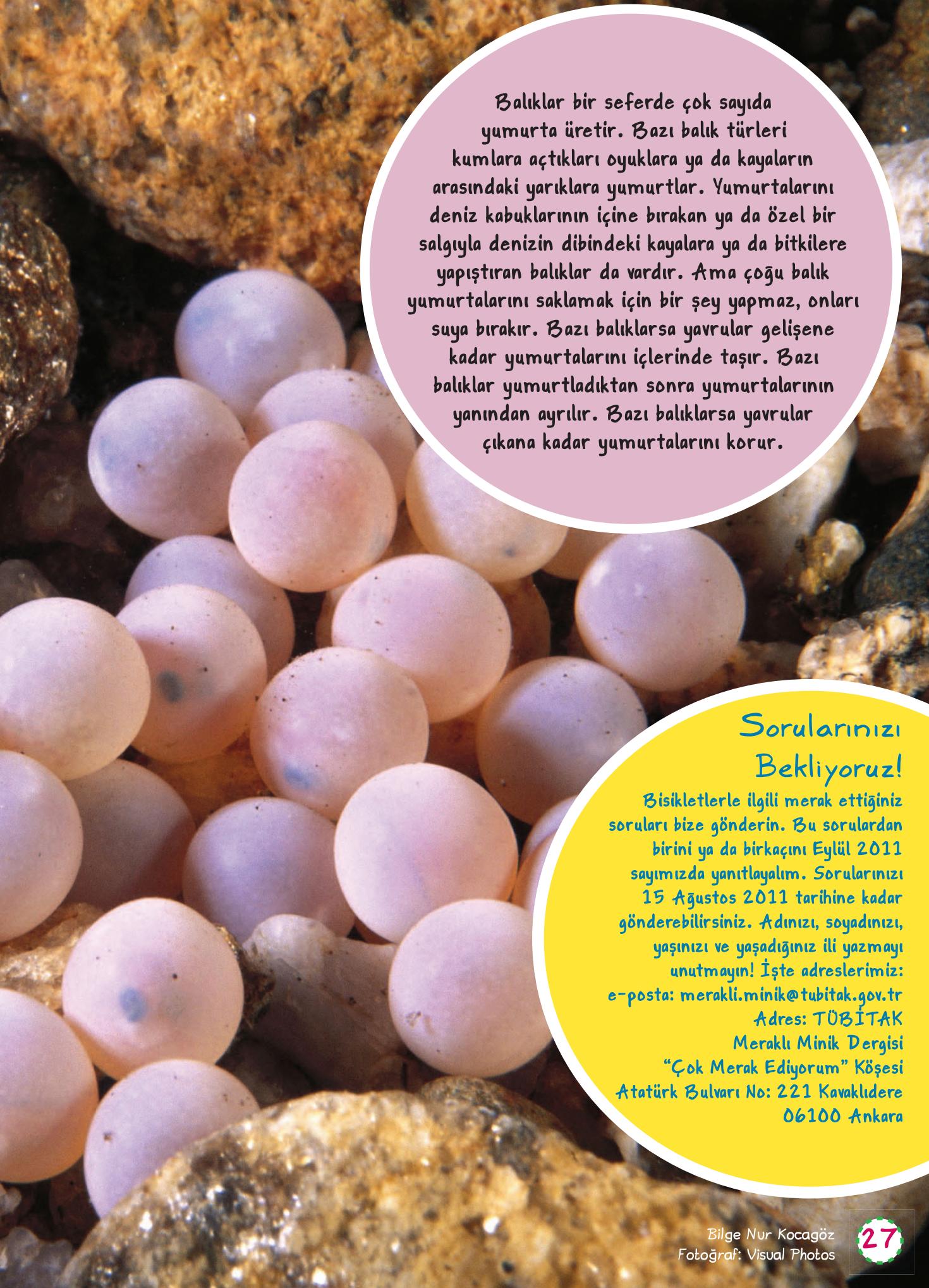

Çok merak
ediyorum

Balıklar
yumurtalarını
nerede saklar?

Ayşenaz İskit
5 yaş, Ankara

Balıklar bir seferde çok sayıda yumurta üretir. Bazı balık türleri kumlara açtıkları oyuklara ya da kayaların arasındaki yarıklara yumurtlar. Yumurtalarını deniz kabuklarının içine bırakın ya da özel bir salgıyla denizin dibindeki kayalara ya da bitkilere yapıştıran balıklar da vardır. Ama çoğu balık yumurtalarını saklamak için bir şey yapmaz, onları suya bırakır. Bazı balıklarsa yavrular gelişene kadar yumurtalarını içlerinde taşırlar. Bazı balıklar yumurtladiktan sonra yumurtalarının yanından ayrılır. Bazı balıklarsa yavrular çıkana kadar yumurtalarını korur.

Sorularınızı Bekliyoruz!

Bisikletlerle ilgili merak ettiğiniz soruları bize gönderin. Bu sorulardan birini ya da birkaçını Eylül 2011 sayımızda yanıtlayalım. Sorularınızı 15 Ağustos 2011 tarihine kadar gönderebilirsiniz. Adınızı, soyadınızı, yaşınızı ve yaşadığınız ili yazmayı unutmayın! İşte adreslerimiz: e-posta: meraklı.minik@tubitak.gov.tr
Adres: TÜBİTAK
Meraklı Minik Dergisi
“Çok Merak Ediyorum” Köşesi
Atatürk Bulvarı No: 221 Kavaklıdere
06100 Ankara

Sevimli Yengeç

Malzeme

- 1 dilim ekmek
- Yumuşak beyaz peynir
- Kaşar peyniri
- 1 domates
- 1-2 salatalık
- 1 zeytin
- 2 kürdan

Ekmekin üzerine beyaz peyniri sürüp. Domatesi ortadan ikiye kesin ve bir yarısını ekmekin üzerine yerleştirin. Bu, yengeçin gövdesi olacak.

Sekiz uzun, iki kısa salatalık parçası hazırlayın. Domatesin iki yanına uzun salatalık parçalarından dörder bacak yapın. Kısa salatalık parçalarını da gövdenin ön kısmına yerleştirin. Kalan domatesten yarım ay şeklinde dört parça hazırlayın. Kısa salatalıkların uç kısımlarına yarım ay şeklindeki domates parçalarından ikişer tane koyarak yengeçin kırkaçlarını oluşturun. Sıra geldi gözlere. Bunun için iki kürdanı gövdeden ortasına saplayın. Kürdanların uçlarına birer salatalık dilimi geçirin. Zeytinin çekirdeğini çıkarın. Ardından zeytini ikiye bölün. Zeytin parçalarını da salatalık dilimlerinin üzerinde kalacak şekilde kürdanların en uç kısımlarına geçirin. Minik bir kaşar peyniri dilimi hazırlayın. Bunu bir miktar beyaz peynir yardımıyla gövdeye yapıştırarak yengeçin ağını oluşturun.

Afiyet olsun.

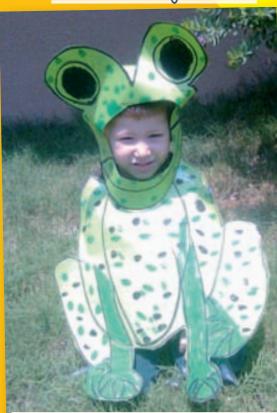
Bu sayfadaki etkinlik yetişkinlerle birlikte yapılmalıdır.

Küçük eller işbaşında

Aslı Tekin - 6 yaş - Siirt

Yakup Coşkun - 4,5 yaş - Antakya

Ali Taha Mantar - 4 yaş - Kocaeli

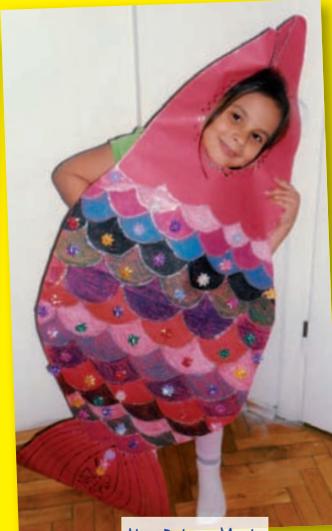
Mayıs sayımızda suda yaşayan bir hayvanın kostümünü tasarlamانızı istemiştik. İşte kostümlerinizi giyip çektiðiniz fotoğraflarınız. Burada yer veremediðiniz fotoğraflarınızı da internet sayfamızda görebiliirsınız. Internet sayfamızın adresi: <http://www.tubitak.gov.tr/merakliminin>

Ece Yücel - 3,5 yaş - Ankara

Duru Özdemir - 2,5 yaş - İzmir

Naz Balcı - Muğla

Maya Sayılık - 6 yaş - Bursa

Zehra Eren - 6 yaş - Antalya

Efe Kirca - 6 yaş - Kayseri

Mete Kocar - 2,5 yaş - İzmir

Emre Kermen - 6 yaş - İstanbul

Karya Taybilli - 5 yaş - Corum

Yusuf Cakiroglu - 4 yaş - Diyarbakir

Eylül 2011 sayımız için atık malzemeler kullanarak motorsuz bir taşıt tasarlamanızı istiyoruz. Hazırlayacağınız maketle birlikte çekilmiş bir fotoğrafınızı, adınızı, soyadınızı, yaşıınızı ve oturduğunuz ilde yazarak 15 Ağustos'a kadar bize gönderin.

Adresler aşağıda:

TÜBİTAK Meraklı Minik Dergisi
"Küçük Eller İşbaşında" Kölesi
Atatürk Bulvarı No: 221
06100 Kavaklıdere / ANKARA

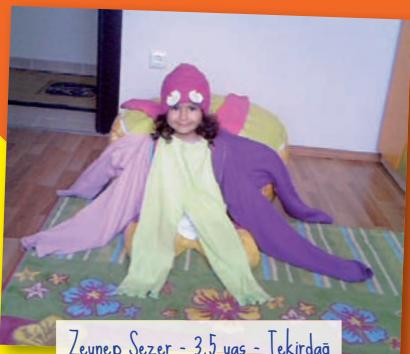
e-posta: meraklı.minik@tubitak.gov.tr

Nisa Ünlü - 5,5 yaş - Bursa

Vuslat Karadaş - 6 yaş - Kilis

Zeynep Sezer - 3,5 yaş - Tekirdağ

Eda Dilaver - 6,5 yaş - Kocaeli

Ece Akinci - 4 yaş - Ankara

Doğa Özcelik - 6 yaş - Tokat

Sena Demirtas - 3,5 yaş - Ankara

Zeynep Akca - 3 yaş - Samsun

Karya Kul - 6 yaş - Ankara

Zeynep Hasimi - 5,5 yaş - Ankara

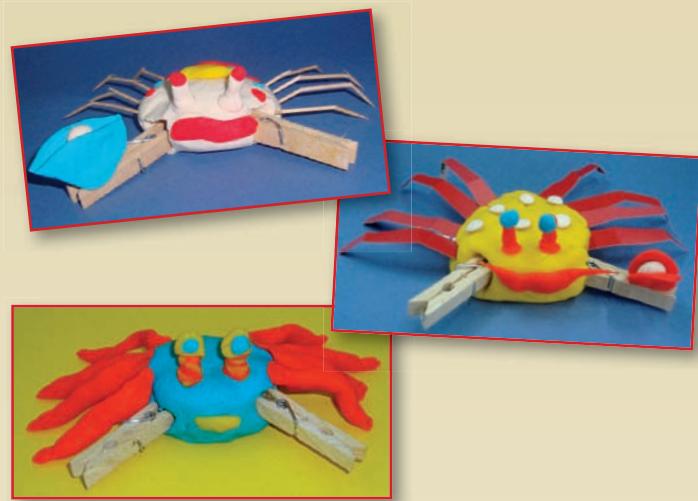

Elif Pehlivan - 5 yaş - Iğdır

Karya Yilmaz - 3 yaş - Ankara

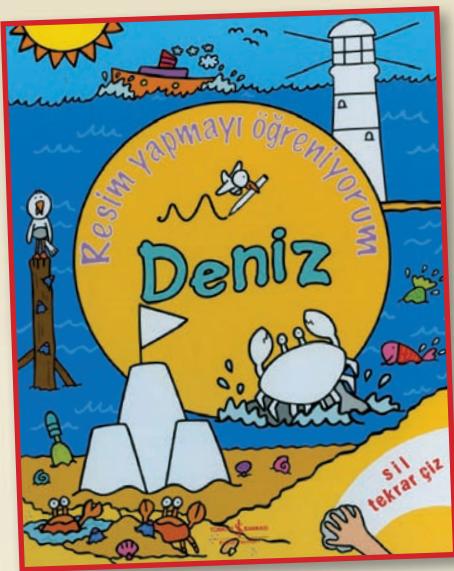
Elişi

Yengeç Heykeli Yapalım

Dergimizin bu sayısında yengeçlerle ilgili pek çok yazıya yer verdik. Dergimizi çocuğunuzla birlikte okuyup inceledikten sonra bir yengeç heykeli yapabilirsiniz. Yengeç heykeli yapmak için oyun hamuru, mandal, karton, kürdan ve atık malzemeler kullanabilirsiniz. İlk olarak oyun hamurundan yengecin gövdesini yapın. Gövdemin üzerini istediğiniz gibi süsleyebilirsiniz. İki çamaşır mandalını gövdeye batırarak yengecin kiskaçlarını yapın. Yengecin bacaklarını yapmak için de karton, hamur, kürdan ya da çeşitli atık malzemeler kullanabilirsiniz. Yengeç heykelinizin ağız, göz ve benzeri başka bölümlerini yapmayı da unutmayın. Oyun hamuru bunun için de uygun bir malzeme.

Kitap

Resim Yapmayı Öğreniyorum: Deniz

Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları'nın yayımladığı "Resim Yapmayı Öğreniyorum" dizisinden çıkan "Deniz" adlı kitap, deniz canlıları, deniz kabuğu, kumdan kale, tekne ve denizfeneri çizmeyi aşamalı olarak gösteriyor. Kitabın bazı sayfaları çizim alanı olarak ayrılmış. Kitapla birlikte verilen silinebilir kalemlle bu sayfalara tekrar tekrar çizim yapılabiliyor. Resim Yapmayı Öğreniyorum dizisinden çıkan diğer kitapların adlarıysa "Park", "Hayvanlar" ve "Ulaşım Araçları". Kitabı Simon Abbott hazırlamış.

Oyun

Resim Tamamlama Oyunu

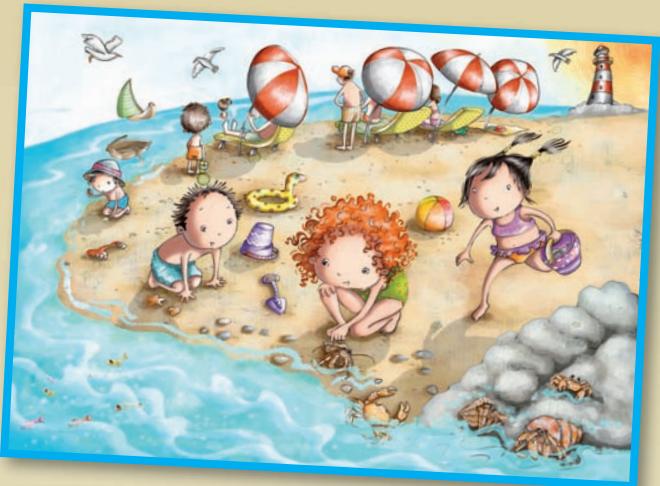
Bu sayımızda sizin için yeni bir oyun hazırladık. Bu oyunu oynamak için dergimizin ekinde verdığımız poster ve kartlar gerekiyor. Oyunun amacı, posterdeki resmin silek bölmelerine uygun kartları yerleştirmek.

Kurallar:

Resim Tamamlama Oyunu iki kişiyle oynanır.

Kartlar hazırlanıp deste halinde ters olarak yere koyulur.

İlk oyuncu yerden bir kart çeker. Elindeki karttaki resmi inceler. Karttaki resmin,

posterdeki büyük resmin hangi bölümüne ait olduğunu bulur. Kartı posterdeki yerine koyar.

Sıra ikinci oyuncuya geçer. İkinci oyuncu bir kart çeker ve oyun böylece devam eder.

Kartların tümü büyük resimdeki yerlerine koyulunca oyun sona erer.

Öneri

Deniz Kıyısında Yengeçleri Gözlemleyelim

Yaz ayları yengeç gözlemi yapmak için çok uygun bir zaman. Eğer tatilde deniz kenarına giderseniz, kumsalda ya da kıyıdırakta taşların arasında yengeçlerle karşılaşabilirsiniz.

Yengeçler genellikle oralarda gizlenir.

Bir yengeç gördüğünüzde çocuğunuza birlikte bacaklarını sayabilir, gözlerini, kışkaçlarını ve yürüyüş şeklini inceleyebilirsiniz. Bunları yaparken çocuğunuza yengeçleri rahatsız etmemek ve onların yaşam alanlarını bozmamak gerektiğini anlatabilirsiniz.

Yengeçler zaman zaman kabuk da değiştirir. Kumsalda bu kabukları bulma olasılığınız da var. Böyle bir kabuk bulduğunuzda onu incelemeyi de unutmayın.

Thinkstock

Meraklı Minik

İşte bir yengeç kumda yürüyor.
Arkasında izler bırakıyor.
Peki yanındaki ne?
O da yengecin gölgesi.

